

Andreas Englisch

BOJOVNÍK VE VATIKÁNU

Papež František a jeho odvážná cesta

Andreas Englisch

BOJOVNÍK VE VATIKÁNU

Papež František a jeho odvážná cesta

Andreas Englisch

BOJOVNÍK VE VATIKÁNU

Papež František
a jeho odvážná cesta

GRADA PUBLISHING

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Andreas Englisch

Bojovník ve Vatikánu

Papež František a jeho odvážná cesta

Vydala Grada Publishing, a.s.,
U Průhonu 22, Praha 7,
obchod@grada.cz, www.grada.cz,
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6486. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová
Přeložil Hanuš Karlach

Sazba Q point, Praha
Počet stran 368 a 12 stran barevné přílohy
První vydání, Praha 2017
Vytiskl FINIDR, s.r.o., Český Těšín

Copyright © 2015 by Andreas Englisch (www.andreasenglisch.de),
represented by AVA international GmbH, Germany

Originally published 2015 by C. Bertelsmann Verlag, Munich,
in der Verlagsgruppe Random House GmbH

Knihla byla přeložena z originálu **Der Kämpfer im Vatikan. Papst Franziskus und sein mutiger Weg**, vydaného v nakladatelství C. Bertelsmann, Německo

All rights reserved.
Czech language translation © 2017 Grada Publishing, a.s.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-9631-9 (pdf)
ISBN 978-80-271-0070-5 (print)

Obsah

Prolog	7
Ouvertura	13
Odepřel jsi nám svůj úsměv	15
Nové centrum moci	20
Haló, jak se vede?	28
Papež na návštěvě	33
Šest let předtím – Aparecida	40
Exkurs: v letadle s papežem	43
Tajemství Jorga Bergoglia	47
Pak kurie zaplatí...	52
Skandál	64
Výzva jménem Walter Kasper	67
Kasper proti Ratzingerovi	73
Rebelův vzestup	78
Krach v domě vojáků Božích	81
Návrat Jorga Maria Bergoglia	88
Poklady na nebesích – a na Zemi	95
Základní kámen pro církev zítřka	101
Útok	113
Tlak na papeže	121
Co chce papež?	133
Zloba ve Vatikánu	140
Co papeže tak popuzuje?	148
Nepřátelé	155
Na návštěvě v táboře nepřátel	159

Rebelie	164
Zůstali sedět	169
Papež u nejchudších v Římě	174
Dva papežové	179
Turínské překvapení	190
František vstupuje do dějin	198
Projekt papeže Františka	204
Víra	207
Přímluva na nebesích?	214
Náhoda?	224
Existuje Bůh?	240
Zúčtování	247
Moc	253
Velký Neznámý	262
Zdánlivá jistota	267
Urození zákazníci	271
Co má papež v úmyslu?	277
Boj o kontrolu nad vatikánskou bankou	285
Cesta zpátky	289
Vražedný komplot proti papeži?	297
František proti kurii	308
Zlo v bance	314
Papež František a gangsteři	318
Nebezpečný, protože má pravdu	322
Muž beze strachu	330
František uzavírá jednu epochu	333
Velezrada kvůli „zelené“ encyklice	341
Pravidla pro lidi, nikoli lidé pro pravidla	346
Výhled do budoucna: velká otázka	349
Epilog	356
Poděkování	357
Rejstřík	359
Seznam fotografií v příloze	368

Prolog

Je březen roku 2013. Centrem nočního Říma kráčí šestasedmdesátiletý muž ke kněžskému domovu ve Via della Scrofa. Toho března je v Římě neobvykle chladno. Tak chladno, že citroníky nahoře na střešních terasách dosud čekají na jaro pod ochrannými fóliemi. Uličkami se prohání vítr a nutí noční chodce vysoko si vyhrnout límec.

Cestou do kněžského domova kolem liduprázdné Piazza Navona, v létě překypující tisíci turistů, muž z Argentiny potká kněze z Kanady a ten na něj zamává. Rozhovor těch dvou mužů je krátký: „Pomodli se za mě!“ poprosí muž z Argentiny, a kanadský kněz se udiveně zeptá: „Proč? Máš starosti?“

Ano, ten Argentinec si dělá starosti. Právě se chystal odejít do důchodu a má jenom jeden plicní lalok, a ví, že ho tam chtějí vyslat. Do Vatikánu, jako příštího papeže, do toho paláce vedle obrovské kopule Baziliky svatého Petra, kterou v noci člověk dokáže vytušit i v odlehlých uličkách Říma, protože nebe nad nimi ozařuje rozptýlené světlo.

Přitom tento muž z Buenos Aires vlastně neměl nejmenší šanci, aby z něho byla někdy hlava největší církve světa. Právě toto mu jeho nepřátelé v kurii velice zazlívali, a právě tím byl nakonec pro své podporovatele tak cenný – nikdy neměl nejmenší šanci. Že by se Jorge Mario Bergoglio mohl někdy posadit na papežský trůn, to byla představa naprosto scestná. Stejně tak dobře by se mohl kdejaký přivandrovalý amatérský sportovec stát mistrem světa všech vah v boxu.

Neměl nejmenší vyhlídku. Po jeho krátké kariéře jako představeného jezuitů v Argentině ho odklidili do jednoho domova jako zpovědníka. Stál v bédně zařízené společenské místnosti a díval se na blikající černobílý televizor, jak na druhém konci světa hovoří syn člena italského parlamentu a vydavatele novin Giorgia Montiniho, Giovanni Battista Montini, nyní papež Pavel VI. Bylo to jako vždycky; i tento papež pocházel z vlivné italské rodiny, tak jako předtím Colonnové, Borghesové, Pacelliové.

Ale jak si měl syn železničáře Bergoglia, zpovědník v jakémsi domově v Buenos Aires, jenom představit, že by snad mohl dosáhnout něčeho, co není dosažitelné? Byl podle vatikánských měřítek absolutní nulou. Že by snad tenhle pater mohl dosáhnout toho, aby postoupil do užšího výběru pro úřad dalšího papeže, se zdálo nemožné. To se nepředpokládalo. Byl jezuitský pater, a dosud nikdy se nestal jezuita papežem.

Neměl nejmenší vyhlídku na úřad papeže – a právě to si jeho stoupenci tak považovali. Chtěli nějakého outsidera, absolutního outsidera, který by mohl dokázat ono neuvěřitelné. Měl prolomit začarovaný kruh, který znemožňoval, aby se nějaký muž zezdola a zdaleka domohl Petrova stolce.

Jenže tentokrát měl takový totální outsider opravdu vyhrát nejrozhodnější z měření sil ve Vatikánu a dobýt úřad papeže, aby konal, co od něho očekávali – uklízet. Teď už šlo pouze o to, jestli skutečně věděli, jak tvrdý byl předtím už jeho boj proti kurii, jestli je skutečně tím outsiderem, kterého chtěli, přinejmenším leckteří z nich, vlastně mnozí z nich.

Otázkou, která všechno rozhodovala, bylo, kolik toho věděli. Ti kardinálové, kteří možná uvažovali o tom, že jej budou volit, tak jak to zkusili už jednou, v roce 2005. Kolik toho věděli o poníženích, která zakusil, o pokořování a urážkách, které na něj, na argentinského biskupa, přšely z Vatikánu zas a znovu? Věděli, jak často byla tomuto Jorgovi Bergogliovi z Buenos Aires odmítnuta schůzka v kurii? Věděli o tom, že ho kurie neustále zesměšňovala,

že za jeho zády jmenovala biskupy a rektory univerzit a jemu, který byl vlastně k tomu kompetentní, vůbec nedopřála sluchu? Kurie si z něho dělala blázna.

Vítr mu tu noc škube jeho laciným kněžským rouchem. V jeho vlasti je teď podzim a není tam tak strašlivě chladno jako tohoto jara v Římě. Pomalu se ubírá kupředu. Ví, že potíže, které má s chodidly a s nohama, nutí ho ke kolébové chůzi; ví, že zdálky vypadá jako kymácející se loďka, jako stará kocábka, co se proboují mrazivou nocí v Římě.

Kolik toho věděli? To byla otázka, kolem níž se vinulo všechno. Mohlo jim snad zůstat tak dlouho skryto, že žádný jiný biskup na celém světě neměl s kurií tolik mrzutostí jako on? Věděli, že Ettore Ballesterio ze státního sekretariátu ve Vatikánu už měl připravit vše k tomu, aby ho mohli odvolat, aby ho definitivně odklidili? Kardinálové měli uši všude, to věděl. Ale i kdyby tomu tak nebylo, kdyby neměli své špehy ve státním sekretariátu, bylo by vůbec možné, aby kardinálové netušili, co se celé jedno desetiletí dělo v Buenos Aires?

On zná odpověď na tyto otázky, jak tak kráčí po hrbolatých kočičích hlavách historickým centrem Říma, kolem kašen, které vyplivují ledovou vodu a náměstí zanechávají ještě mokřejší. Pochopitelně že věděli, o co jde. Měl být opatrnější. Ale už se zkrátka stalo. Nuncia, velvyslance Vatikánu, který ho obcházel a podváděl, odmítal znovu a znovu dokonce pozdravit, a ani mu nikdy nepodal ruku. Věděl, že si v jeho arcibiskupském ordinariátu za jeho zády šuškájí: nepodá nunciovi ani ruku, tak silný je spor s kurií v hodně dalekém Římě. Proti těmto pověstem nebylo léku. Všude v Latinské Americe biskupové už věděli, že Bergoglio vede velmi ošklivý spor s kurií a že se mu dostalo povážlivého výprasku. A s určitostí to vykládali dál, do Evropy, do Severní Ameriky. Existovaly fotografie, na nichž mohl každý vidět, jak se Bergoglio plný odporu obrací k nunciovi zády. Pokud kardinálové teď hodlali zvolit papežem muže, jenž rozpoutá opravdovou válku proti kurii,

jenž po všech těch skandálech za vlády bezmocně působícího německého papeže Benedikta XVI. nebude znát slitování, pak on je tím nejlepším řešením, to mu bylo zřejmé.

Už jednou vešel do tohoto paláce muž, aby všechno změnil. Vládl 33 dnů a poté tak překvapivě zemřel, že dodnes hodně lidí věří, že jeho smrt nebyla přirozená.¹ Jenže teď nejde o Itala, který měl jméno Jan Pavel I. A který nebezpečí v paláci papežů mohl alespoň tušit. Tentokrát jde o muže hodně zdaleka, o toho, co si přivezl z Buenos Aires jen jeden odřený kufř.

Až příliš často poznával elegantní pány, kteří v paláci pod kopolí udávali tón. Bylo by šílenstvím vcházet tam, když je už tak starý. Nemá v tomto městě jediného přítele. Každý krok, kterým prochází kolem odrolených průčelí, jež svítí teplou okrovou barvou v záři letního slunce, teď však působí vlhce a odpudivě, mu dokládá, jak je tu sám. Neměl by tady totiž vůbec být, neměl by se vůbec ubírat tudy po Via della Scrofa v tom ostrém větru, který sviští uličkami jako nějakými roklemi. Pár tuctů očí u večěradla v hlavním stanu jeho jezuitského řádu bude ohledávat místa, kde by ten strašný arcibiskup z Buenos Aires měl vlastně trčet; jenže on tam nebude. Nejen kurie ho hluboce ponížila, také jeho vlastní řád. Po velmi prudké hádce jej poslali jako zpovědníka do jednoho bezvýznamného domu. Nechce je vidět, nechce s nimi sedět u jednoho stolu, nechce s nimi spát pod jednou střechou. Raději jde sám tímhle městem, v té zimě tak nevládným, do anonymního kněžského domova, kde ve skromném pokoji trůní jeho kufř.

Pokud by to snad došlo tak daleko, pokud by ho zvolili papežem, jak by dokázal zabránit tomu, aby všechno nevyšlo najevo,

---

1 V noci z 28. na 29. září Jan Pavel I. náhle zemřel na selhání srdce ve spánku. Nečekaná smrt řadu lidí zaskočila a z toho důvodu se objevily nejrůznější spekulace o nepřirozených příčinách úmrtí. Dokonce se měl stát obětí vražedného spiknutí kvůli obavám z příliš proreformního kursu, že nechtěl přistoupit na mocenské hrátky v kurii nebo z obavy, že se bude snažit odhalit finanční machinace a praní špinavých peněz v tzv. vatikánské bance. Nic z toho se však jednoznačně neprokázalo. Pozn. red.

aby neodhalili, jak se na něj pohlíží v Latinské Americe? Jako na pučistu, levičáka! Jak by mohl vládnout římskokatolické církvi papež, který má pověst, že je marxista? Znovu a znovu zdůrazňoval, že je jen člověkem evangelia, že mu leží na srdci chudí, protože ti leželi na srdci Kristu. Jenže k ničemu to nebylo; vidí v něm politického rebela a chtějí ho tak vidět. Zrovna tihle obdivovatelé by mu mohli být nebezpečnější než všichni nepřátelé, kdyby snad byl zvolen papežem.

Ale důležitější než co jiného mu připadá toto: musí zmizet. Ten nahněvaný člověk z Argentiny, tedy on sám, už nesmí dál existovat. Musí povstat nový Jorge Mario Bergoglio. Zářivý, usměvavý muž, jemuž se v tváři obráží radost ze šíření víry. Jenže takový Jorge Mario Bergoglio nikdy neexistoval. Musí se tedy vymyslet, rozzářený papež pro davy, a musí v té roli vydržet vždy tak dlouho, tak dlouho musí šířit radost, dokud se zase neocitne za ochrannými zdmi Vatikánu. Teprve tam přemítavý Jorge Bergoglio z Argentiny bude smět zase nastolit tu svou smutnou tvář. Ovšem pro lidi na Náměstí svatého Petra a pro více než miliardu křesťanů u televizních obrazovek o Vánocích a o Velikonocích je zapotřebí muž jiný.

Toho večera, jak si tak s rukama zabořenýma hluboko do kapes kabátu vykračuje proti pichlavému větru, ho stále sužuje neodbytná otázka: Co on sám, co bude chtít tam v tom paláci na vatikánském pahorku? Kdyby si mohl svobodně vybrat, co bude potom dělat ve Vatikánu a co tak asi bude chtít? Poprosí o trochu peněz pro tuláky, které viděl na kolonádách u Via della Conciliazione, u dveří domů číslo 50 až 54, kde vždycky spí, jen pár stovek metrů od vchodu do Svatopetrského chrámu. Ale on ví, že u kasty těch mužů, co už stovky let vládnou onomu paláci, nejde o pár set eur. Ti v neprůhledných bankovních obchodech už promrhali miliardu dolarů. Jednoho z jejich vlastních bankéřů našli oběšeného pod mostem v Londýně, jiného otráveného v přísně střežené věznici ve Vogheře, a jedna ze sekretárek banky se zabila skokem z okna, aniž se kdy podařilo objasnit, proč. Je pouze jeden důvod odvážit se ve-

jít do toho molochu, do ústředí miliardy křesťanů, a tím důvodem je onen zvláštní vzdělaný syn tesaře z Nazareta a jeho zástupce, onen rybář Šimon, kterému svět říká Petr. I on býval neznámý, přišel kdysi do Říma zdaleka, z jednoho zapadákov v Galilei – a i on měl strach. Když starý muž z Argentiny dojde ke kněžskému domovu ve Via della Scrofa, ví, že teď musí přemýšlet o tom, zda ve jménu tesařova syna Ježíše z Nazareta chce vystoupit proti pradávnejší moci – a té noci dospěje k závěru, že pokud bude povolán, bude muset poslechnout.

Ouvertura

Skutečně Bůh poslal do Vatikánu tohoto odbojného papeže Františka, aby obrátil naruby všechno, co oni, kardinálové kurie, budovali celá staletí?

Bylo to možné?

Nebo byla volba Františka omylem, což předpokládá nejeden kardinál? Že tedy na stolec svatého Petra vyslala onoho prazvláštního biskupa z Buenos Aires chyba v systému, a vůbec ne Boží vůle, nýbrž lidská chyba?

Je možné, že by Bůh neměl se jmenováním Jorga Maria Bergoglia naprosto nic společného, a tudíž by se v té volbě nemuselo vůbec spatřovat Boží přání po změnách v církvi? Že situace, kdy tento Argentinec dospěl až k následnictví trůnu svatého Petra, prostě a jednoduše neměla nastat? Zadržlo se snad něco v systému papežské volby, osvědčenému celá staletí?

Většina z přibližně třiceti kuriálních kardinálů, kteří tvoří čtvrtinu členů konkláve volitelů, byla přesvědčena právě o tom: že volba Jorga Maria Bergoglia byla chybou, které se dalo vyhnout, nehodou, neštěstím.

Hned od první vteřiny nový papež z Argentiny jim, římské kurii, církevní vládě, vyhlásil válku. Papež od první chvíle rozpoltil kurii na dvě části, velkou část proti sobě a malou část pro sebe. Nebyla frakce, která by si papeže více nebo méně vážila; bylo jenom Ano, nebo Ne, obdiv, nebo totální odmítání sahající až k nenávisti. Tohoto papeže a římskou kurii pojilo především jedno:

spor, a ten probíhal tak urputně, až se přívrženci papeže Františka obávali o jeho život.

Byl jsem za několik týdnů po volbě papeže Františka do zmíněného sporu osobně vtažen, měl jsem totiž ještě pořád nevyřízený jeden účet: před více než 25 lety jsem se až příliš důkladně zajímal o zločiny tzv. vatikánské banky².

---

2 Běžně používaný, ale poněkud zjednodušený název pro Institut náboženských záležitostí, jinde též překládáno jako Institut pro skutky zbožnosti (italsky Istituto per le Opere di Religione, IOR). Pozn. red.

Odepřel jsi nám svůj úsměv

Vatikánské město 13. března 2013. Ten večer je chladno. Na Náměstí svatého Petra mrznou statisíce lidí, náhle však z komína nad Sixtinskou kaplí vystoupá bílý kouř. Právě byl papežem zvolen Argentinec Jorge Mario Bergoglio, v dějinách první Svatý otec, který pochází z amerického kontinentu. Má toho večera jednoduchou možnost vyslat kurií uklidňující signál: takový, který říká, že všechno zůstane i nadále při starém, i s novým papežem. Nemusí udělat nic jiného než to, co už celá staletí dělají papežové po svém zvolení – postavit se na balkon Baziliky svatého Petra, spolu s generálním vikářem jeho nové diecéze Říma, s kardinálem Agostinem Vallinim, a říci to, co papežové na tomto balkoně prostě říkají: „Sia laudato Gesu Cristo“ (Pochválen buď Ježíš Kristus). Jenže on neudělá nic takového. A kurie se naráz dozví, že nadcházejí nové časy a že mezi tímto novým papežem a kurií vypuká boj.

První neklid se mezi kardinály kurie rozšíří, když vyjde najevo, že se nový papež ihned, v prvním okamžiku po svém zvolení, rozhodl ke zvláštní novotě: nehodlá na balkoně, kde ho svět očekává, vystoupit sám. Více než půl miliardy lidí na celém světě sleduje u televizních obrazovek chvíli, kdy nový papež žehná čekajícímu davu. Co to asi znamená, že papež vybral jednoho z nich, jednoho ze 115 kardinálů, aby mu byl průvodcem? Jsou tu první obavy a kurie s nějakým zneklidňujícím signálem počítá, ale nepočítá s ničím, co by pro ni bylo i jen přibližně tak zlé jako to, co nyní přijde.

Bude to zlověstné vypovězení boje proti ní, protože muž, kterého si papež vybral, aby ho v tomto významném okamžiku do-

provodil, se vyznačuje především jedním: římská kurie ho celá léta ničila, stejně jako samotného papeže, jako Jorga Maria Bergoglia.

Prologem k tomu, co se ten večer na nejproslulejším balkoně světa, na balkoně Baziliky svatého Petra, mělo odehrát, když na něj vešel 266. následovník svatého Petra, byly události, jejichž svědkem jsem byl na podzim roku 2006.

Dne 31. října 2006 papež Benedikt překvapivě jmenoval novým prefektem Kongregace pro klérus brazilského františkánského pátera a arcibiskupa v São Paulu kardinála Claudia Hummese. Šlo o neslýchané rozhodnutí, Hummes byl totiž členem nejodbojnější ze všech organizací, s nimiž se Vatikán celá desetiletí musí potýkat, Rady latinskoamerických biskupů CELAM. Nikde jinde není v nějaké organizaci sdruženo tolik biskupů a kardinálů, kteří vystupují vůči konzervativním praktikám v církvi poměrně kriticky. Claudio Hummes byl dokonce prezidentem CELAMu, a teď se stalo cosi neuvěřitelného, do ústředí moci se měl dostat zrovna jeden z rebelů. Jeden z nejužších papežových přátel, řezenský biskup Gerhard Ludwig Müller, znal Hummese dobře a u Josepha Ratzingera se za něj přimluvil. Celá léta Joseph Ratzinger jako prefekt Kongregace pro nauku víry radikálně potíral učení teologie osvobození, kterou podporuje i Claudio Hummes. Teď se Benedikt odhodlal k pokusu přivést Hummese do Vatikánu. Kritikové, zejména státní sekretariát, papeže varovali, že se takový pokus nejspíš nepodaří – a měli, jak se záhy ukázalo, pravdu. Tím jmenováním stanul Claudio Hummes, nyní kardinál prefekt, v čele všech katolických kněží. Papež Benedikt XVI. vybral Hummese pro ten úřad především proto, že Hummes zapůsobil dobrým dojmem v prudkých rozepřích, které vypukly kolem kněží obviněných ze sexuálního zneužívání. Z pohledu papeže Benedikta XVI. v sobě spojoval dvě důležité vlastnosti. Na jedné straně požadoval bezvýhradné objasnění případů, bez ohledu na následky. Na straně druhé patřil k těm kardinálům, kteří opakovaně ujišťovali, že se sexuálního trestného činu dopustila mizivě malá menšina kněží.

Tehdy tedy, v roce 2006, jsem s kolegy očekával příjezd Claudia Hummese do Říma celý napjatý. Požádali jsme kardinála, aby nám, až přijede, poskytl krátké interview, a on svolil. Měli jsme se s ním k tomu rozhovoru sejít v Domě svaté Marty, v hotelu určeném pro kardinály. Než však odletěl ze São Paula, vydal překvapivě ke své nové funkci zásadní prohlášení. Podle něho neexistence manželství u kněží, celibát, není církevní dogma, nýbrž jakási kázeňská norma, kterou lze i zrušit. Když Claudio Hummes seděl v letadle, kterým letěl do Říma, vrtalo mně i kolegům hlavou, zda bude i v Hummesově případě platit dávná zásada – dosud pokaždé, když se nějaký významný církevní činitel opovážil vzít byt' jen v úvahu, že by se kněžím mohlo dovolit uzavřít manželství a vést sexuální život, spálil si prsty natolik, jako by mu v rukou vybuchl granát. V Hummesově případě byla situace ještě daleko dramatičtější, protože tentokrát vyřkl slova, že by si dovedl představit kněžství i bez celibátu, ne lečjaký kardinál, nýbrž nový představený všech kněží. Je snad toto nová linie církve, budou se ptát po celém světě?

Když jsme přišli do Domu svaté Marty, bezprostředně poté, co Claudio Hummes přistál na římském letišti, řádové sestry v recepci nás překvapily zprávou, že Hummes nedorazí. Prý byl ihned po přistání bezodkladně a s nejvyšší naléhavostí povolán k papeži. Okamžitě jsme věděli, že i Claudio Hummes na tématu celibát těžce pohořel. Zatímco jsme čekali na kardinála z Brazílie, Benedikt XVI. mu umyl hlavu, a to důkladně. Claudio Hummes se musel trpce kát a draze platit za to, že vyjádřil svůj názor. Byl donucen zveřejnit text, v němž velebil dar svobodného stavu kněží. To byl věru zvučný políček. V kurii od té doby měli Hummese za znemožněného, jeho pochybení se považovalo za neodpustitelné. Osud Claudia Hummese byl zpečetěn, z kurie byl vypuzen, jednalo se s ním jako s černou ovci; po dobu, co vykonával úřad, jen toužil, aby se vrátil do Brazílie.

Avšak potom je 13. března 2013 zvolen papež František, a ten svým úplně prvním krokem v úřadě ukáže, co si o tomto muži v nemilosti myslí. Pozve ho – a jenom jeho – na nejproslulejší bal-

kon světa, na balkon Baziliky svatého Petra. Když kardinálové odcházejí z konkláve, vědí, že podle protokolu papež vejde na balkon pouze se dvěma průvodci, aby se ukázal světu, s římským kardinálem vikářem Agostinem Vallinim a s papežským ceremoniářem Guidem Marinim. Ale najednou papež František vyzve Claudia Hummese: „Monsignore Claudio, pojdte se mnou, buďte u mě v tuto chvíli na balkoně. Rychle! Vezměte si svůj biret!“

Překvapený Hummes sáhne po svém kardinálském klobouku a jde za papežem.

Jenže než nový papež vejde na balkon, stane se ještě něco úžasného, možná něco nejzáhadnějšího za tohoto pontifikátu: papež František se ubírá na balkon nad Náměstím svatého Petra a ví, že teď musí jednat. Už nemůže ztrácet čas. Dosavadní Jorge Mario Bergoglio musí zmizet, ten svérázný, mrzutý intelektuál nemá jinou volbu než se vytrazit – a to navždycky. Jen ve chvílích, kdy už to nepůjde jinak, kdy papež František už radostný úsměv křesťana při nejlepší vůli nesvede, to se pak onen smutně se tvářící Jorge Mario Bergoglio smí vrátit. Už ale jen v soukromí.

Pro balkon a pro davy tu musí být jiný muž, nový muž. Na náměstí před dómem v Buenos Aires nikdy nezdravil zástupy usměvavý Jorge Mario Bergoglio, nikdy tu před lidmi nerozdával po celé hodiny čistou radost rozzářený biskup. Teď, cestou na balkon, musí tedy muž z Argentiny tohoto nového Jorga Maria Bergoglia stvořit. A tento nový Bergoglio musí být silný, dost silný, aby se pustil do kurie, do církve byrokratů, kteří zapomněli na Krista. Davy, které papeže milují a oslavují jej pro jeho zářivý úsměv, mu zároveň dodávají dostatek sil, aby se mohl pustit do boje v nitru církve. Dav na Svatopetrském náměstí by si vůbec nedokázal ani představit, že Jorge Mario Bergoglio byl někdo zcela jiný než tento přívětivý, zdravící, žehnající muž, který vždy znovu uvádí davy v nadšení, že tento římský biskup ve svém někdejší biskupství v Buenos Aires byl znám většinou jako mrzutý, smutný muž. To, že by byl nějaký jezuita schopen 76 let po svém narození takové pro-

měny, takto se přetvořit, zdálo se nemyslitelné. Avšak Jorge Mario Bergoglio ví, že taková proměna bude nezbytná, protože on dav potřebuje, aby dokázal válku v nitru církve vyhrát.

Pouhá hrstka lidí dokáže posoudit, jak Bergoglio v těchto několika málo minutách vykouznil nového muže. Kněží v Buenos Aires, kteří ho znali celá desetiletí, se ho v jednom dopise z léta roku 2015 zeptali: „Proč jsi nám po dvacet let odpíral svůj úsměv?“ Toho prvního večera tušil, že ti, co ho doma v Argentině skutečně znali, se budou s ohromením dívat na nového, usměvavého, zářícího papeže Františka, jak jede po Náměstí svatého Petra, na muže, kterého takto doposud nikdy nespatriili.

A pak už je to tu, usmívající se papež František vchází na balkon nad Náměstím svatého Petra. Teď záleží na všem a František si počíná správně. Nechá zmizet podivínského, mrzutého, uzavřeného intelektuála Jorga Maria Bergoglia a dá povstat usměvavému papeži Františkovi, který si dovede získat lidi a který dojme celý svět oním prostým slovem „Buonasera“. Ten člověk přinese novou naději. Vřelý, pozitivní, usměvavý muž, který ví, že už nemůže zpátky. Teď je papežem Františkem a zklamaný, chmurný, roztrpčený Jorge Mario Bergoglio smí už nadále existovat jen za zamčenými dveřmi.

Toho večera po volbě papeže Františka jen u málokoho vzbudí pozornost, že papež v osobě Claudia Hummese přivedl s sebou na balkon Baziliky svatého Petra jednoho z šéfů odbojné organizace CELAM.³ Celá desetiletí se musela nechat Římem ponižovat, a teď na balkoně stojí nejen papež, který patřil k CELAMu. Už onoho prvního večera si kardinálové kladou otázku: Kdo je vlastně tenhle Jorge Mario Bergoglio a co chce? Snad rozbít kurii v její existující podobě? Chce novou vládu nad církví? Budou kardinálové v kurii teď muset platit za to, že celá desetiletí šikanovali muže, jako jsou Hummes a Bergoglio? Ten večer to všechno začíná.

---

3 Existuje však i názor, že ho tam dovedl jako člověka, jenž se soustředil na potřeby chudých, což je jedna z ústředních myšlenek Františkova pontifikátu od chvíle, kdy byl zvolen. Pozn. red.